

EKOAKTIV | e- bilten Škole Ekološkog Aktivizma | April 2012 | Broj 1

Poštovani čitaoci i čitateljke,

pred Vama je prvi broj elektronskog biltena „EKOAKTIV“ putem koga ćete se moći informisati o projektu Škola Ekološkog Aktivizma 2012, ali i imati priliku da se upoznate sa stavovima polaznika/ca oko aktuelnih tema iz oblasti životne sredine, koje ćemo tokom realizacije programa pokrenuti.

„EKOAKTIV“ će biti dostavljan na veliki broj elektronskih adresa u zemlji i regionu, kako bi što bolje promovisao Školu Ekološkog Aktivizma, a u njegovom kreiranju aktivnu ulogu imaće svi učesnici/e projekta.

Takođe i Vaše sugestije će nam biti dragocjene, jer naš cilj je da svaki građanin/ka Crne Gore bude aktivan kada je borba za zdravu životnu sredinu u pitanju.

Nadamo se da ćete nam pomoći da stvorimo uslove za život u skladu sa prirodom.

S poštovanjem,

Aleksandar Perović, izvršni direktor
Ekološkog pokreta „OZON“

ČITAJTE U OVOM BROJU:

- Seminar: „Javno zastupanje i zaštita životne sredine“,
- Posjeta institucijama,
- Panel diskusija: „Efekti industrijskog zagadživanja na životnu sredinu i zdravlje ljudi“.

OSCE Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Montenegro

**POLAZNICI/E ŠKOLE
EKOLOŠKOG AKTIVIZMA 2012**

- 1) Aleksandra Pavlović, Fakultet političkih nauka (FPN),
- 2) Biljana Kecojević, FPN,
- 3) Bojana Laković, FPN,
- 4) Biljana Gurešić, Pravni fakultet,
- 5) Kristina Siništaj, Demokratski savez u Crnoj Gori,
- 6) Milica Novaković, Nezavisni dnevnik „Vijesti”,
- 7) Marija Radinović, Socijalistička Narodna Partija (SNP),
- 8) Marijana Marković, Metalurško-tehnološki fakultet,
- 9) Marina Zulević, Prirodno-matematički fakultet (PMF),
- 10) Milica Lazović, Pobjeda,
- 11) Nikolina Đurović, PMF,
- 12) Nikola Bajčetić, Pokret za promjene (PZP),
- 13) Nikola Popović, Poljoprivredni fakultet,
- 14) Nikola Pešić, Demokratska Partija Socijalista (DPS),
- 15) Pali Florim, Koalicija „Perspektiva”,
- 16) Snežana Jočić, PMF,
- 17) Spasoje Tomić, Nova Srpska Demokratija (NOVA),
- 18) Stefan Šušter, Socijaldemokratska Partija (SDP).

Napomena: Stavovi izneseni u biltenu pripadaju isključivo autorima i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Misije OSCE-a u Crnoj Gori.

Seminar: „Javno zastupanje i zaštita životne sredine“

30-31.03.2012. godine, Hotel „Queen of Montenegro“, Bečići, Budva

3

Ekološki pokret „OZON“ i Misija OSCE u Crnoj Gori upriličili su od 30-31.marta seminar na temu „Javno zastupanje i zaštita životne sredine“ kojim je počeo program Škola Ekološkog Aktivizma za 2012. godinu.

Otvaranje Škole Ekološkog Aktivizma proteklo je u obraćanju Ambasadora Šarunasa Adamovićijusa, šefa Misije OSCE u Crnoj Gori, mr Ivane Vojinović, Pomoćnice Ministra za životnu sredinu, g-de Daliborke Pejović, direktorce Agencije za zaštitu životne sredine i g-dina Aleksandra Perovića, izvršnog direktora Ekološkog pokreta „OZON“.

U radnom dijelu prvog dana polaznici/e su čuli iskustva nevladinog sektora u javnim raspravama oko plana izgradnje 4 brane na Morači, vjetroelektrana na Možuri i Krnovu, kao i o samom konceptu javnog zastupanja, koje su predstavili g-din Darko Pajović, g-din Darko Saveljić i g-din Aleksandar Perović, dok je drugi dio radnog dana bio rezervisan za retrospektivu građanskih inicijativa - Dragišnica i Vasove vode, odnosno predstavnike mještana g-dina Velizara Kasalice i g-dina Gojka Cimbaljevića, koji su na veoma otvoren i konkretan način prenijeli iskustva i izazove sa kojima se susreću u borbi za zaštitu životne sredine i javnog interesa.

Polaznici/e Škole Ekološkog Aktivizma su učestvovali veoma aktivno pa se pokazalo da je interaktivni karakter programa bio pravi izbor organizatora.

Drugog dana seminara, koji je bio namijenjen unapređenju praktičnih vještina i predstavljanju primjera dobre prakse, bili su upriličene prezentacije Arhus centra Podgorica i Nikšić, koju su održali g-din Nikola Golubović iz Agencije za zaštitu životne sredine i g-din Milan Korać iz NVO OZON i Strateške procjene uticaja na životnu sredinu (SEA), koju su održale g-đa Tamara Brajović i g-đa Jovana Žarić, iz Agencije za zaštitu životne sredine. Polaznic/e su kroz simulacije imali priliku da primjene svoja prava garantovana Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, Arhiskoj konvenciji i Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, ali i da se upoznaju sa iskustvima i izazovima nadležnih institucija u primjeni ovih zakona.

Takođe, drugog dana održana je radionica „Političke partije u funkciji zaštite životne sredine-primjena analitičke i istraživačke tehnike“, koju je održala dr Snežana Grbović iz Zavoda za školstvo, na kojoj su postavljene osnove za SWOT analizu i kreiran Upitnik, namijenjen liderima političkih partija, koji će biti dio analize koja će biti jedan od produkata ovogodišnjeg programa, a čiji će autori biti učesnici Škole Ekološkog Aktivizma.

Posjeta Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Agenciji za zaštitu životne sredine i Misiji OSCE u Crnoj Gori

Podgorica, 05.04.2012.godine

4

U četvrtak, 5. aprila, u okviru Škole Ekološkog Aktivizma, upriličena posjeta Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Agenciji za zaštitu životne sredine i Misiji OSCE u Crnoj Gori.

Polaznike/ce su primili mr Ivana Vojinović, Pomoćnica Ministra za životnu sredinu i g-đa Daliborka Pejović, direktorka Agencije za zaštitu životne sredine, sa svojim timovima.

Bilo je govora o nadležnostima ovih institucija, ali i osvrta na aktuelne projekte koje realizuje Vlada Crne Gore, a tiču se oblasti životne sredine, pa su polaznici/e Škole Ekološkog Aktivizma dobili korisne informacije.

Ovom prilikom zainteresovani su dobili i Nacionalnu strategiju biodiverziteta sa akcionim planom 2010-2015, kao i Akcioni plan za potvrđivanje i implementaciju Protokola o teškim metalima, Protokola o postojanim organskim zagadjujućim materijama i Protokola o sprečavanju zakisjeljavanja, eutofikacije i prizemnog ozona, uz Konvenciju o prekograničnom zagađivanju vazduha na velikim udaljenostima.

Prilikom posjete Misiji OSCE u Crnoj Gori polaznike/ce je primio g-din Lloyd Tudyk, šef programa za Demokratizaciju, sa saradnicima Srđanom Ćetkovićem i Ivanom Marković, koji im je predstavio aktivnosti u oblasti životne sredine, kao i principe i mogućnosti saradnje sa ovom međunarodnom institucijom.

Polaznici/e su tokom posjete Misiji OSCE u Crnoj Gori dobili i po primjerak knjige Al Gora „**Naš izbor - Putevi rješavanja klimatske krize**“ koja treba da unaprijedi vještine vezane za javno zastupanje, o čemu se govorilo na prvom seminaru.

Panel diskusija: „Efekti industrijskog zagađivanja na životnu sredinu i zdravlje ljudi“

Hotel „Onogošt“, Nikšić, 11.04.2012.godine

5

U srijedu, 11. aprila, u nikšićkom hotelu „Onogošt“, održana je panel diskusija na temu „Efekti industrijskog zagađivanja na životnu sredinu i zdravlje ljudi“.

Panel diskusiju su otvorili g-d Lloyd Tudyk, Šef Programa za Demokratizaciju u Misiji OSCE-a u Crnoj Gori i g-đa Lidija Šćepanović, pomoćnica direktorke Agencije za zaštitu životne sredine.

Tematske prezentacije su održali g-đa Lidija Šćepanović, pomoćnica direktorke za monitoring, analizu i izvještavanje, iz Agencije za zaštitu životne sredine i dr Borko Bajić, iz Instituta za javno zdravlje.

Komentare na temu dali su i predstavnici JU „Centar za ekotoksikološko ispitivanje Crne Gore“, g-đa Danijela Šuković, pomoćnica direktora za laboratorijsko-tehničke poslove i glavna ekološka inspektorka g-đa Vesna Zarubica.

Pored polaznika/ca programa Škola Ekološkog Aktivizma, na panelu su učestvovali i predstavnici/e lokalnih uprava Podgorica, Pljevlja i Nikšić, Zavoda za zaštitu prirode, nevladinih organizacija i zainteresovanih građana/ki.

Panel je cijelo vrijeme bio otvoren za medije.

Piše: Biljana Kecanjević

O S C e Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Montenegro

EFEKTI INDUSTRIJISKOG ZAGAĐIVANJA

I evo nas opet u istoj staroj priči o dimnjacima koji kradu vazduh. Filosofirali su i filovali svoje stavove kad god je trebalo reći istinu o velikim, crnim odžacima iznad naših domova. I iznad neba. Jer ponekad mi se čini da uspiju nadvladati i same oblake. Granicu nemaju – jer je nismo ni postavili. Suvereno vladaju svojim prostorom, te gromadne, džinovske fabrike koje su nekada davno položile ispit brzog i dobrog razvoja.

Kao što je to svojstveno bezdušnom kapitalističkom društvu, profit je glavni cilj. Ekonomski prosperitet pokazatelj sreće. I tada, kada su naši industrijski giganti hranili par puta više prosječnih crnogorskih porodica i danas kada je većina istih dobila zamotuljke za sirotinju u vidu pozdravnih otpremnina, kao glavni rezultat uspješnih privatizacija, one postoje bez potrebnih osnova i ekoloških temelja.

Da, bitno je. Bitno je jer se ne shvata. Ni građani, ni oni koji kroje građansku perspektivnu budućnost. Nikada nije njegovana pa ni postala važna ključna komponenta dobrog razvoja – ekološka održivost, razvoj zasnovan na elementima kojima se između ostalog brine i o životnoj sredini. Ni na panel diskusiji o efektima industrijskog zagađivanja, upriličenoj u okviru Škole ekološkog aktivizma, gdje sam željela čuti neko novo, entuzijastičko razmišljanje, stavove koji bi pokazali da se nešto zaista mijenja, da će se brinuti, dobili smo isto. Stare izgovore da se teško nositi sa zaostavštinom prošlosti, da nemamo kapacitet, infrastrukturu. Prebacili smo opet istu loptu u koš nečije tuđe nadležnosti. A efekti su efekti. Tvore posledice. Posledice efekata industrijskog zagađenja imamo i sada, imaćemo ih i kroz deset godina. Uz činjenicu da za deset godina nećemo imati iste šanse za ispraviti stare greške. Ukoliko ih uopšte budemo i imali. Te iste posledice, kojih svi jesmo svjesni, pa ih je nepotrebno nabrajati, mnogo su važnije od kapitala koji nam je, kako god se okreće, najbitnije dostignuće.

Sa posledicama koje neispunjavanje i nepoštovanje minimuma standarda koje ekološka(industrijska)odgovornost podrazumijeva neće biti ni fabrika ni kapitala. Budućnost će pokazati. Sve je samo pitanje našeg dalekosežnog pogleda i shvatanja suštine planete koja nam je dom.

Autorka je Diplomirani politikolog i Rukovodilac Odjeljenja za odnose sa javnošću Ekološkog pokreta „OZON“

PANDORINA KUTIJA

U ovom dijelu ponoviću stav koji sam iznijela na samoj diskusiji i reći da preklapanje nadležnosti institucija i inspekcija u oblasti zaštite životne sredine bukvalno parališe njihov rad i da predstavlja savršen alibi, odnosno opravdanje da se ne radi ništa, tj. da se ne reaguje na goruće ekološke probleme, da se loptica prebacuje u tuđe dvorište i na taj način "peru ruke" od bilo kakve odgovornosti.

To apsolutno nije način za rješavanje pomenutih problema, niti za ostvarenje koncepta ekološke države Crne Gore.

Konsekventno tome, istakla bih da je projekat *Škola Ekološkog Aktivizma* odlična prilika da se ukaže na postojeće stanje, da se identifikuju ključni problemi u oblasti zaštite životne sredine, da se skrene pažnja nadležnih institucija i pojedinaca na njih i da se predlože adekvatna, održiva rješenja.

Jedna španska poslovica kaže: "Putniče, putevi ne postoje. Oni se stvaraju hodanjem."

Tako i mi hodamo kroz *Školu Ekološkog Aktivizma* i otvaramo Pandorinu kutiju zvanu Ekološka država Crna Gora.

Veliko je pitanje šta će sve iz nje izaći.

Ali kako jedan veliki pjesnik reče: „Neka bude borba neprestana” sa anomalijama i nedostacima naše životne sredine.

Autorka je magistrantkinja na Fakultetu političkih nauka u Podgorici i savjetnica u Klubu poslanika Socijalističke Narodne partije Crne Gore u Skupštini Crne Gore.

Piše: Marija Radinović

The screenshot shows the homepage of the Škola Ekološkog Aktivizma website. At the top, there's a banner with the school's name and a subtext "SVAKA AKCIJA SE RAČUNA!". Below the banner are navigation links: Početak, Kontakt, Multimedia, O projektu, and RASPORED AKTIVNOSTI 2012. To the right is a search bar labeled "PRETRAGA" with an "IDI" button. Below the search bar are social media icons for Twitter and Facebook. A photo of a panel discussion is displayed, with one person speaking into a microphone. The logo "OZON EKOLOŠKI POKRET" is visible in the background of the photo. Below the photo, there's a text block: "april 11, 2012 Odžan panel o efektima industrijskog zagadivanja na životnu sredinu i zdravlje ljudi".

U FOKUSU – KAMPANJA „MJESEC PLANETE“

19.04.2012. godine - XVIII Sajam ekologije, Jadranski sajam, Budva

27.04.2012. godine - Akcija pošumljavanja, Tološka šuma, Podgorica

O S C E Organization for Security and Co-operation in Europe
Mission to Montenegro

Molimo vas da ukoliko nije neophodno NE štampate EKOAKTIV i na taj način doprinesete očuvanju šuma.

SVAKA AKCIJA SE RAČUNA!

Misija OSCE u Crnoj Gori
www.osce.org/montenegro

Ekološki pokret „OZON“
www.ozon.org.me

VIDLJIVOST PROJEKTA

U cilju što bolje vidljivosti projekta Škola Ekološkog Aktivizma lansiran je i namjenski blog, na popularnom Wordpress-u, preko koga će biti moguća i komunikacija sa internet populacijom, što je veoma bitan segment ukoliko se zna da su recimo, on-line peticije jedan od najkorišćenijih alata prilikom ekoloških kampanja.

Na blogu su dozvoljeni komentari kako bi se blogerima omogućilo da sugestijama i predlozima utiču na kvalitet samog projekta, ali i ukažu na momente koji su značajni, a koje program Škola Ekološkog Aktivizma ovom prilikom nije obuhvatio.

Broj posjeta bloga biće jedan od segmenata koji će se uzeti u obzir i prilikom same evaluacije projekta, odnosno analize njegove uspješnosti i održivosti.

Blog se nalazi na

<http://ekoaktiv.wordpress.com/>

FACEBOOK STRANICA

Iz istog razloga, veće vidljivosti projekta, ali i bolje komunikacije između učesnika projekta, kreirana je i posebna stranica na popularnoj društvenoj mreži facebook, koja je povezana sa blogom. Putem facebook stranice nastavljeno je i druženje sa polaznicima/ama programa iz prethodne generacije.

Vjerujemo da ćemo promovisanjem projekta putem facebook-a uticati na njegovu održivost ali svakako i povećati interesovanje za aktivnosti koje su planirane kao otvorene za javnost.